

Mazowieckie Biuro Planowania Regionalnego opracowało aktualizację strategii rozwoju województwa do roku 2030. Mazowsze to kolejny region, który zaktualizował swój plan strategiczny. W perspektywie do 2020 roku będą one ważnym punktem odniesienia dla projektów rozwojowych samorządów lokalnych. Aktualizowane strategie regionalne analizujemy porównując je pod kątem dwu czynników: wyboru priorytetów rozwoju i tzw. obszarów strategicznej interwencji, na które władze województw kierować będą fundusze europejskie w ramach regionalnych programach operacyjnych.

### **Priorytet dla Mazowsza: przemysł i produkcja**

Autorzy strategii oraz zarząd i sejmik województwa uznali za priorytet *"rozwój produkcji ukierunkowanej na eksport w przemyśle zaawansowanych i średniozaawansowanych technologii oraz w przemyśle i przetwórstwie rolno-spożywczym"*. Słabymi stronami priorytetu rozwojowego Mazowsza są według planistów: niskie wykorzystanie wyników badań naukowych w działalności innowacyjnej przedsiębiorstw produkcyjnych; brak zastosowania wytworzonych technologii w produkcji; brak dopasowania regionalnych instrumentów i mechanizmów wsparcia przedsiębiorczości do potencjału gospodarczego regionu; brak rozbudowanego systemu partnerstwa i współpracy między samorządem regionalnym a środowiskiem przedsiębiorców i sferą nauki; niski poziom zatrudnienia w przemyśle oraz mały stopień rozpoznawalności marki Mazowsze wśród inwestorów i konsumentów. Jak czytamy w dokumencie, pobudzenie endogenicznego rozwoju uczyniono główną drogą do zmniejszenia różnic w poziomie życia, czyli osiągnięcia większej spójności społecznej. Wybór priorytetowego celu strategicznego w obszarze przemysł i produkcja ma służyć wzmocnieniu mechanizmów tworzenia dyfuzji, komercjalizacji innowacyjnych rozwiązań i wynalazków, wspieraniu przedsiębiorstw podejmujących produkcję w oparciu o nie (np. tlenek galu, grafen) oraz wspieraniu tworzenia klastrów. Służyć temu powinno roztropne spożytkowanie środków z unijnego budżetu, w rezultacie prowadzące do pomnażania środków na rozwój.

### **Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)**

Przypomnijmy, że według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego, OSI to obszary, do których w sposób szczególny będzie adresowana polityka regionalna. To obszary wobec których wymagana jest interwencja rządu ze względu na ciężar, którego region sam nie jest w stanie udźwignąć. To obszary, które ze względów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych wywierają lub mogą w przyszłości wywierać istotny wpływ na rozwój kraju. KSRR zaproponowała katalog wskaźników do delimitacji OSI:

- odsetek dzieci w wieku lat 3-5 objętych wychowaniem przedszkolnym (przedszkola, punkty i zespoły przedszkolne) poniżej 50%;
- średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej w 2008 r. co najmniej 15% niższe od średniej krajowej;
- liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadająca na 1 komputer z dostępem szerokopasmowym w 2008 r. co najmniej 20% większa od średniej krajowej;
- odsetek ludności korzystającej z kanalizacji w 2008 r. poniżej 50%;
- udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku (2008) poniżej 50%;
- liczba lekarzy na 10000 mieszkańców w 2008 r. co najmniej 50% mniejsza od średniej krajowej;
- liczba osób przypadających na 1 zakład opieki ambulatoryjnej w 2008 r. co najmniej 40% większa od średniej krajowej;
- zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych powyżej średniej krajowej w 2006 r.;

- średnia liczba uczestników imprez w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w latach 2003-2007 na 1 mieszkańca poniżej średniej krajowej, frekwencja w wyborach samorządowych w 2006 r. niższa niż 45%.

Angażując powyższe wskaźniki oraz dodatkowe, m.in. dostępność transportową i odsetek osób bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji, w strategii Mazowsza zidentyfikowano tylko dwa typy OSI - problemowe i bieguny wzrostu. Widać zatem, że Mazowsze przyjęło najprostszy z możliwych wariant typowania obszarów strategicznej interwencji w odróżnieniu np. od strategii Warmii i Mazur, gdzie wskazano aż 9 OSI.

1. Biegun wzrostu wskazano jeden - obszar metropolitalny Warszawy. Zamieszkuje go 57 proc. mieszkańców województwa (w wariacie rozszerzonym, uwzględniającym powiat miński, gminy Poświętne i Nasielsk – ponad 58 proc.). Za najważniejsze, a jednocześnie najtrudniejsze, wyzwanie uznano uporządkowanie gospodarki przestrzennej oraz zwiększenie komunikacyjnej dostępności wewnętrznej i zewnętrznej obszaru m.in. poprzez dostosowanie systemów transportowych, a także rozwój zbiorowego transportu multimodalnego. Autorzy strategii za ważne uznali starania o wpisanie Mazowieckiego Portu Lotniczego Warszawa-Modlin wraz z Portem Lotniczym im. F. Chopina w Warszawie jako zespołu lotnisk. Wokół lotniska w Modlinie powinna powstać strefa aktywności gospodarczej, obejmująca także tereny Twierdzy Modlin, na obszarze której znajdować się może specjalna strefa ekonomiczna. Do sieci TEN-T postuluje się wpisanie Trasy Olszynki Grochowskiej wraz z jej przedłużeniem do trasy S17 na północ, a następnie S7 w kierunku Gdańska. Połączenie tych tras stworzy ciąg komunikacyjny z Ukrainy nad Bałtyk. W sieci tej znaleźć się powinien węzeł komunikacyjny Warszawa. Podstawową zasadą wszelkich działań i decyzji podejmowanych w OMW powinno być pierwszeństwo regeneracji (odnowy) istniejącej zabudowy nad zajmowaniem nowych terenów pod zabudowę. Oznacza to intensyfikację zabudowy na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję na nowe tereny. Ponadto, na Obszarze Metropolitalnym Warszawy podejmowane mają być działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, przy wykorzystaniu m.in. instrumentu zintegrowanych inwestycji terytorialnych.
2. Jako obszary problemowe wskazano: ostrołęcko-siedlecki, płocko-ciechanowski i radomski, czyli obszary ośrodków regionalnych i subregionalnych, pokrywających się z granicami trzech podregionów statystycznych (NTS3) Mazowsza. Natomiast w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa przyjęto granice obszarów problemowych na bazie NTS4 (powiatów). Wybór każdego ze wskazanych obszarów problemowych został uzasadniony oraz nakreślono wobec niego kierunki interwencji w ramach polityki regionalnej województwa.

Projekt zaktualizowanej strategii rozwoju Mazowsza do roku 2030 trafił do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

*Źródło: materiał dla KWRiST*